מחוון למורה

מחוון: ארבה וחושך: "בנערינו ובזקנינו נלך"

1. לפני הארבה: פרעה "לְכוּ־נָא הַגְּבָרִים"; משה "בִּנְעָרֵינוּ וּבְזְקֵנֵינוּ נֵלֵךְ; בְּבָנֵינוּ וּבְבְנוֹתֵנוּ". אחרי החושך: פרעה "רַק צֹאנְכֶם וּבְקַרְכֶם, יֻצָּג"; משה "וְגַם־מִקְנֵנוּ יֵלֵךְ עִמָּנוּ, לֹא תִשָּׁאֵר פַּרְסָה".

2. 1. שבני ישראל יספרו לילדיהם ולנכדיהם על המכות (זיכרון לדורות). 2. "וידעתם כי אני ה'": הכרה באלוהים.

3. "עַד־מָתַי יִהְיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ... הֲטֶרֶם תֵּדַע, כִּי אָבְדָה מִצְרָיִם". העבדים רואים שמצרים נהרסת ומבקשים לשלח, ואילו פרעה עדיין מתעקש.

4. דומה: "חטאתי" ובקשת תפילה. שונה: כאן הוא מבקש "שָׂא נָא חַטָּאתִי אַךְ הַפַּעַם" ואינו מצדיק את ה' כמו בברד ("ה' הצדיק"). אפשר לטעון שההודאה כאן חלשה יותר (כל תשובה מנומקת).

5. במצרים "לֹא־רָאוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו", ולבני ישראל "הָיָה אוֹר, בְּמוֹשְׁבֹתָם". רש"י: היו בישראל רשעים שלא רצו לצאת, ומתו בימי החושך כדי שהמצרים לא יראו את מפלתם.

6. פרעה מאיים: "אַל־תֹּסֶף רְאוֹת פָּנַי", ומשה: "לֹא־אֹסִף עוֹד, רְאוֹת פָּנֶיךָ". הקשר נקטע; המשא ומתן נגמר, והמכה הבאה תהיה האחרונה.

7. א. "לְכוּ־נָא הַגְּבָרִים" מול "בִּנְעָרֵינוּ וּבְזְקֵנֵינוּ נֵלֵךְ"; "רַק צֹאנְכֶם וּבְקַרְכֶם, יֻצָּג" מול "לֹא תִשָּׁאֵר פַּרְסָה". ב. היציאה היא חג של כל העם, ולא רק של הגברים; אם הילדים יישארו, לא יהיה למי "לספר" ואין עתיד לעם. גם המקנה נחוץ לעבודת ה' ("לֹא־נֵדַע, מַה־נַּעֲבֹד אֶת־ה"). עמדה אישית מנומקת. ניקוד מוצע: סעיף א 8 (4+4); סעיף ב 12 (הסבר 8, עמדה 4).

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו, רשב"ם ואור החיים מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה' מובא בכתיב ה'. ממלכתי: סיפור המכות ויציאת מצרים (שמות ז-יג) נלמד בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.